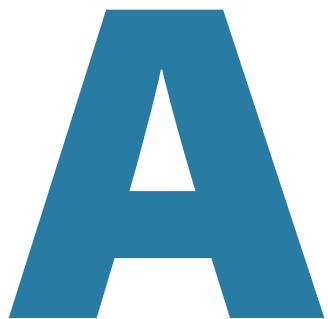

GZ

GIZARTERATUZ
monografikoak

Zainketa eredu berri baterantz

Zaintza-eredu publiko eta komunitario baterantz egindako aurrerapenak

Zaintzaren kontzeptuak interpretazio desberdinak sorrarazten ditu banakako esperientzien arabera, baina, ikuspegi zabal batetik, eta Berenice Fisher eta Joan Trontok iradokitzen duten bezala (1990:40), zaintza honela definitzen da: “espeziearen jarduera bat, gure mundua mantentzeko, jarraitzeko eta konpontzeko egiten dugun guztia barne hartzen duena, bertan ahalik eta ondoen bizi ahal izateko”. Nozio horren abiapuntua da pertsona guztiak elkarren mendekoak garela, hau da, elkarren mendekoak garela, bai eta ekomendekoak ere, ingurunearen mendekoak baikara.

Zehazkiago, Zaintzen aldeko Aliantza Globalarentzat zainketa-lanak pertsonen eguneroko ongizatea bermatzeko hainbat ikuspegitatik (fisikoa, ekonomikoa eta emozionala) egindako jarduerak biltzen ditu. Eta bi jarduera mota ditu: zainketa zuzenak, pertsonalak eta harremanezkoak, hala nola jaten ematea edo garbitzea; eta zeharkako zaintzako jarduerak, hala nola janaria prestatzea eta garbitzea..

Zainketa-beharrak bizitzan zehar agertzen dira, eta arreta berezia jartzen da bizitzaren hasieran eta amaieran, baina badira iraupen luzeko edo etengabeko zaintza-premiak ere, bizitzaren amaierara arte. Hala ere, zaintzen eta zahartzearen arteko loturak oraindik ere irauten du.

Eskubideetan oinarritutako ikuspegitik, funtsezkoa da onartzea zaintzak ezinbestekoak direla: pertsona guztiak dute zainketak emateko eta jasotzeko eskubidea.

Bizitzako lehen etapetan seme-alabak zaintzea betebeharrak bat da, eta horretarako laguntza publikoa behar da. Senitarteko helduen zaintzak aukera bat izan behar du, eta, beraz, askea, kritikoa, denboran mugatua, baita zainduarentzako zein zaintzailearentzako laguntza publikoarekin ere.

Matxalen Legarreta soziologoak (2021) zaintzaren funtsezko hiru alderdi identifikatzen ditu:

- Dimentsio materialak eta gorputz-dimentsioak hasiera eta amaiera duten jarduera espezifikoak aipatzen ditu, eta horrek horiek gauzatzeko denbora zehaztea errazten du. Gorputza mugiarazten du, eta zaintza lan fisiko bihurtzen du. Sarritan, zeregin horiek ez dute behar bezalako aitortzarik jasotzen, eta gutxietsi egiten dira.
- Dimentsio subjektiboa eta erlazionala emozioei eta loturei dagokie, eta horiek zaildu egiten dute zaintza-lanak neurtzea, erraz ondorioztatzen ez den zerbait bezala kontzeptualizatzen baitira. Gainera, zaintza-lanen feminizazio eta familizazioaren inguruan egituratzen den dimentsio morala hartzen du.
- Dimentsio politiko, ekonomikoa eta soziala, zeinaren arabera zaintzak ez baitu aitortza sozial, ekonomikoa eta sozialik, bizitzaren iraunkortasunerako ezinbestekoa izan arren. Aitortzarik ezak generoarekin, adinarekin eta jatorriarekin lotutako egiturazko desberdintasun-dinamikak islatzen ditu, besteak beste.

5Rekin (NLE) bat etorri, beharrezkoa da zainketa-lana aitortzea; saritzea, ordainsari duina barne; familia-zaintzaren pisua murriztea, erantzukizun publikoko zaintzak indartuz; birbanatzea, zaintza erantzukidea sustatuz; eta hura ordezkatzeko, zaintzen dutenei ahotsa emanez.

Europa hegoaldeko herrialdeetako zainketa-eredu tradizionalak familia jartzen du zaintza- eta laguntza-hornitzaile nagusi gisa. Ikuspegi horrek zaintza-erantzukizunak eremu pribatuan kokatzen ditu, eta sozialki familiei egozten dizkie, eta, bereziki, emakumeei, horiek arduratzen baitira batez ere zeregin horretaz.

Zaintza-erantzukizunak esleitzeko desberdintasun horrek kostu handia du emakumeentzat, lan-merkatuan sartzeari eta irauteari dagokienez. Gainera, ezegonkortasun ekonomikoa izateko arriskua areagotzen du, bai oraingo, bai etorkizuneko, eta ondorio negatiboak ditu bere osasunean, ongizatean eta garapen pertsonalerako aukeretan.

Zainketa-eredu tradizional hori krisian dago. Biztanleriaren zahartzea, gaur egungoa eta esperotakoa, "zainketen krisia" deiturikoa eragina duten faktoreetako bat da. Baina eredu alternatibo bat justifikatzen duen funtsezko arrazoia emakumeen eta gizonen berdintasuna da. Zaintza-politikak berdintasun-politika izan behar du, eta berdintasunean aurrera egiten jarraitu behar du.

Zainketen gizarte-antolamenduaren eredu aurrera egiten ari gara, eta eredu horrek paradigma-aldaketa dakar, familiak eta, azken buruan, emakumeak zaintzeko erantzukizuna sozialki esleitzen duen eredu batetik beste eredu baterantz: a) eredu propio baterantz, euskal gizartearen eta bere gizarte-ehun aberatsaren premiekin eta gaitasunekin bat datorrena; b) lidergo eta erantzukizun publikoarekin; c) eta komunitarioarekin.

Ikuspegi berri horrek zainketak desfamilizatzea eta desfeminizatzea du helburu, eskubideak aitortuz eta EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoak 2025ean 1.500 milioi eurotan kokatzea aurreikusten duen gizarte-zerbitzuen zorroko zerbitzuen lidergoa, erantzukizuna eta gastu publikoa indartuz. Eredu berriak, gainera, kontziliazioa, erantzunkidetasuna eta zainketen horniduran esku hartzen duten lau sektoreen arteko lankidetzak sustatzen ditu, Shakra Razaviren zaintza-diamantearen arabera (estatua, merkatua, hirugarren sektorea eta komunitateak eta familiak).

Zaintzak guztion ongia eta interes orokorreko gizarte-zerbitzuak izanik, sektore publikoa pixkanaka bere lidergoa eta erantzukizuna hartzen ari da zainketen bermatzaile nagusi gisa, zaintzaren eskuragarritasuna, eskuragarritasuna, eskuragarritasuna eta kalitatea bermatuz, zaintzaren eremuan dauden desberdintasunei helduko dien genero-ikuspegiarekin eta ikuspegi interseksionalarekin.

Zainketen aldeko herri itun baterako oinarriak

Norabide horretan aurrera egiten jarraitzeko, funtsezkoa da etorkizunean zaintzaren aldeko herrialde-itun bat lortzea. Ildo horretan, **Elkarrizketa Sozialerako Mahaiak** eta **Euskadiko Elkarrizketa Zibilerako Mahaiak** akordio bana lortu dute zainketen aldeko herrialde-itun baterako oinarriak buruz. Akordio horiek giltzarritzat jotzen dira zaintza propioko, publikoko eta komunitarioko eredu baterantz aurrera egiteko.

Oinarri horiek Emakunderen aholku-batzordearekin eta Migrazioaren eta Asiloaren Euskal Foroaren berdintasun-batzordearekin ere partekatu dira, generoaren eta interseksioaren ikuspegi sakontzeko.

Azkenik, **akordio instituzional bat** lortu da Foru Aldundien, hiru hiriburu eta Udalen eta Eusko Jaurlaritzaren artean, zaintza-eredu berri horren sustapenarekin lotutako 14 konpromiso biltzen dituenak. ●

ERREFERENTZIAK

Alianza Global por los Cuidados. Un llamado urgente a la acción

FISHER, B. y TRONTO, J. C., **Toward a feminist theory of caring**. En ABEL, E. K. y NELSON, M. (eds.), *Circles of Care*. Albany, Suny Press, 1990, p. 40.

LEGARRETA, M. (2021). **¿De qué hablamos desde los feminismos cuando hablamos de cuidados?**, *El Salto*, 23-04-2021.

DATUAK

4 | GIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

Gizarte Beharren Inkestaren azken emaitzen arabera, etxebizitzaren %9,3k mendekotasun egoeran dauden pertsonentzako zainketa- eta arreta-zerbitzuak¹ eskatu ditu Euskadin azken urtean. 2006tik izan den kopururik handiena da.

Etxekeo unitate horietako gehienek eskatutako zerbitzuak eskuratzen dituzte. Ehuneko horrek ere gora egin du aurreko urteekin alderatuta.

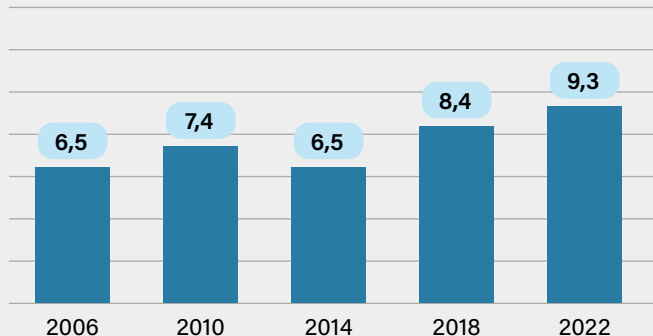
Eskariaren eta zaintza-zerbitzuetarako sarbidearen igoera hori aztertzerakoan kontuan hartu beharreko faktoreen artean, azpimarratzekoa da biztanleriaren zahartzea eta telelaguntza-zerbitzua bezalako zerbitzuen ezarpenean izandako aurrerapena.

Iturri estatistiko horrek berak gaixoen, desgaitasunen bat dutenen edo etxekeo adinekoen zaintza-lanak beren gain hartzen dituzten pertsonen buruzko datuak ere ematen ditu. Hala, inkestatutako pertsonen %3,9k adierazi du horrelako erantzukizunak bere gain hartu dituela. Zaintzaile informaleen 10etik 7k 55 urte edo gehiago ditu, eta %56 emakumeak dira.

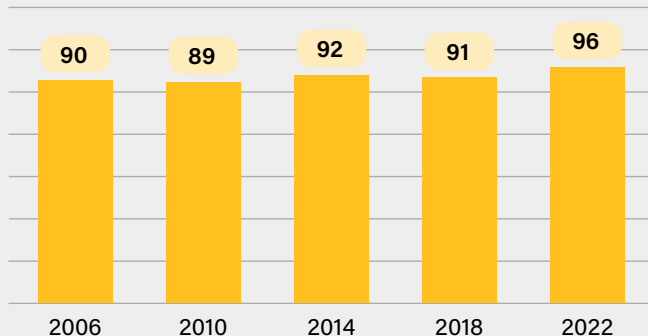
Zeregin horiek egunean bi ordu edo gehiagoko lan-karga gehigarria eragiten diete zaintzaileen %70i. Horrenbestez, %19k baino gehiagok uko egin behar izan die bere hezkuntza- edo lan-bizitzarekin lotutako alderdiei, eta %66k bere gizarte-bizitzarekin lotutakoei —%20k adierazi du bere gizarte-bizitzari erabat uko egin diola—.

1. grafikoa. Mendetasun-egoeran dauden pertsonen zainketa-zerbitzuen eskaria eta sarbidea. Euskadi 2006-2022

ZAINTZA-ZERBITZUAK
ESKATU DITUZTEN ETXEBIZITZAK

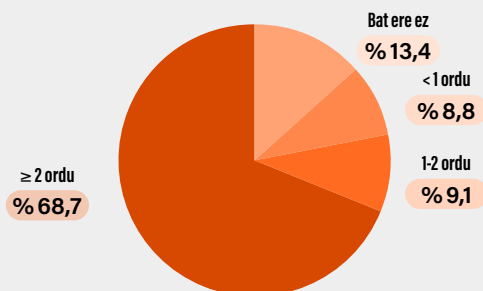

ESKATUTAKO ZAINTZA-ZERBITZUAK
ESKURATZEN DITUZTEN ETXEBIZITZAK

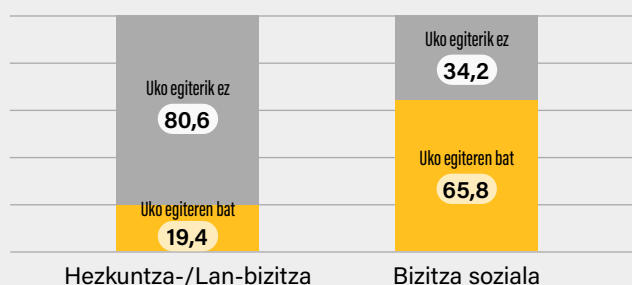

2. grafikoa. Zaintzaileen lan-karga gehigarria eta uko egiteak. Euskadi 2022

EGUNEKO LAN-KARGA
GEHIGARRIA

UKO EGITEA HEZKUNTZA-,
LAN- ETA BIZITZA SOZIALEAN

Iturria: Gizarte Beharren Inkesta (GBI)

1. Honako hauek dira inkesta honetan barne hartutako mendeko pertsonen zaintza-zerbitzuak: etxez etxekeo laguntza, eguneko zentroak edo zentro okupazionalak, telelaguntza, egoitzetako aldi baterako egonaldia eta etxebizitza komunitarioko edo egoitzako zerbitzuak.

Baina nor arduratzen da zainketa horiez?

Eustaten Bizitza laboral, familiar eta pertsonaleko kontziliazioari buruzko inkestaren arabera, amak dira, nagusiki, 15 urtetik beherako seme-alabak zaintzeko eguneroko lanak beren gain hartzen dituztenak, nahiz eta gehienek adierazten duten zaintza bikoteko bi kideek hartzen dutela beren gain.

Etxean bizi edo bizi ez diren mendetasun-egoeran dauden senideak zaintzeari dagokionez, inkestatutako pertsonen erdiak baino gehiagok adierazi du familiako beste pertsona batzuk direla inolako ordainsaririk gabe zaintzen dituztenak. %9,1 gizarte-zerbitzuek artatzen dituzte nagusiki, eta %5,6 beste pertsona ordainduak.

1. taula. Adingabeen eta mendetasun-egoeran dauden pertsonen eguneroko zaintzaz arduratzen den pertsona nagusia. Euskadi 2022

15 URTETIK BEHERAKO SEME-ALABEN ZAINITZA

	% totala
Ama	9,0
Aita	2,2
Biak	86,1
Senideak edo ordaindu gabeko pertsonak	2,3
Ordaindutako beste pertsona batek	0,4

MENDEASUNA DUTEN PERTSONEN ZAINITZA

	% totala
Senide okupatuak	29,8
Beste senide batzuk ordaindu gabe	55,5
Ordaindutako beste pertsona batek	5,6
Gizarte zerbitzuak	9,1

Iturria: Eustat Bizitza laboral, familiar eta pertsonaleko kontziliazioari buruzko inkesta. Eustat

Zainketen eremuan eta gainerako etxeko lanetan, genero-desberdintasunak nabarmenak dira.

Etxeko lanetan eta adingabeak eta mendekoak zaintzen egunero ematen diren orduak aztertzean, datuek agerian uzten dute emakumeek gizonek baino %25 denbora gehiago ematen dutela lan horiek egiten.

Gainera, etxeko eta zaintza-lanak lotura handia dute emakumeekin, baita familia-eremutik kanpo ere.

Euskadin 26.849 emakume afiliatu dira etxeko langile gisa eta beste 5.019 zaintzaile ez-profesional gisa. Kategoria horietan afiliatutako pertsona guztien %96 eta %83 emakumeak dira, hurrenez hurren.

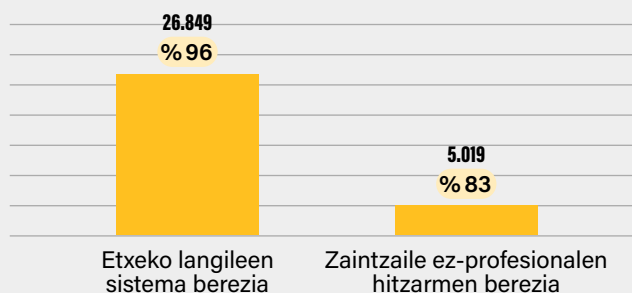
2. taula. Etxeko lanetan emandako eguneko orduak, sexuaren arabera eta zaintza-arraila (%). Euskadi 2022

	Emakumeak	Gizonak	Arraila
Etxeko lanak	2,0	1,5	% 25
Seme-alaba adingabeen zaintza	4,7	3,6	% 23
Mendeko pertsonen zaintza	2,3	1,7	% 26

*Zaintza-arraila da emakumeek eta gizonek etxeko lanetan eta zaintza-lanetan ematen duten denboraren arteko aldeak emakumeen batez besteko dedikazioan duen ehunekoa.

Iturria: Bizitza laboral, familiar eta pertsonaleko kontziliazioari buruzko inkesta. Eustat

3. grafikoa. Etxeko langile edo zaintzaile ez-profesional gisa afiliatutako emakumeak (kopurua eta guztizkoaren %). Euskadi 202/12

Iturria: Langileak Gizarte Segurantzaren Sistemari afiliatzea. Gizarteratze, Gizarte Segurantzaren eta Migrazio Ministerioa

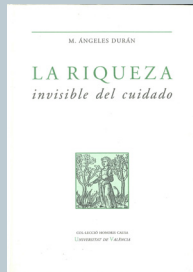

XEHETASUNEZ

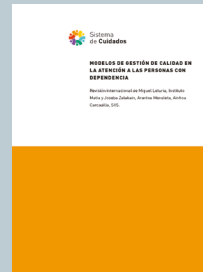
6 | GIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

Zaintza-lanari buruzko irakurketak

Zaintza, gizarte-sistemaren ardatz ikusezina

Mendekotasuna duten pertsonentzako zerbitzuen kalitatea kudeatzeko ereduak

Carrasco, C. *et al.*

El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas. Serie: Economía Crítica y Ecologismo Social, 2. ed., Madrid, Fuhem Ecosocial; Los Libros de la Catarata, 2019, 440 or. Erref.: 590466.

Adingabek eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzea, gaur egun gehienbat emakumeek betetzen dutena, guztion ongizaterako ekarpen ordezkaezina da. Azterlan feministak aitzindariak izan dira zaintza-lan hori aztertzen eta baloratzen, eta ikerketatildorretatik sortutako kontzeptu eta teoria asko gizarte-zientzien ondarearen zati dira, oro har. Liburu honek azken lau hamarkadetako testu feministen bilduma interesgarria eskaintzen du. Editoreek testu horiek funtsezkotzat jotzen dituzte, hainbat diziplinatik, zaintza-lanaren dimentsioak ulertzeko. Hamaika artikuludira, kronologikoki ordenatuta aurkezten direnak. Izaera historikoa dutenek egungo arazo batzuen sustraiak aztertzen dituzte, eta zainketen inguruko ideia eta leku komun jakin batzuen aldakortasuna erakusten dute. Hautatutako azterlan soziologikoez, bestalde, hainbat gai aztertzen dituzte, hala nola zaintzak ongizate-estatuan duen lekua eta emakumeek zaintza eta etxeko lanak beren gain hartzeko duten prestasunaren aldaketak. Ekonomia feministatik idatzitako analisisiei dagokienez, zainketak lan gisa kontzeptualizatzen eta jarduera horiek zenbartzeko zailtasunetan sakontzen dute.

Durán, M. A.

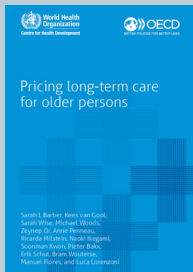
La riqueza invisible del cuidado. Serie: Honoris Causa, 30 zk. Valencia, Universitat de València, 2018, 518 or. Erref.: 534472.

Liburu honek María Ángeles Duránek zaintzaren inguruan egindako ikerketak biltzen ditu. Gai hori behin eta berriz agertzen da lau hamarkadatik gorako ekoizpen zientifikoan, eta intentsitate handiagoz landu da azken urteetan. Fenomeno hau ikusarazi eta gizartearen ongizateari egiten dion ekarpen ezin balioetsuagoa aitortu nahian, zaintza-zerbitzuen eskaintza eta eskaria —ordainduak edo ordaindu gabeak— eta izan dezakeen bilakaera aztertzen ditu. Kapitulu monografikoetan, kolektibo espezifikoen zainketak ere aztertzen ditu —haurrak, desgaitasuna duten pertsonak, adinekoak eta bizitzaren amaieran dauden pertsonak—, bai eta zaintzak eskaintzen eta jasotzen dituzten pertsonen bizi-baldintzak ere. Liburuak zaintza modu integratuean eta diziplinartekoan lantzen du, gizarte-esparru guztiak zeharkatzen dituen fenomeno bati dagokion bezala, eta gizarte, ekonomia eta politika aztertzeko ikuspegi berri bat proposatzen du. Zentzu honetan ekonomikoki aurreratuta dauden herrialdeen gizarte-egiturari buruzko berriak irakurketa bat eginez gero, 'zaintzaileria' gisa definituko den gizarte-klase berri bat sortzen ari da, mendebaldeko gizarteetan gero eta paper aktiboagoa izatera deitua dagoena.

Leturia, M. *et al.*

Modelos de gestión de calidad en la atención a las personas con dependencia. Revisión internacional. Montevideo, Sistema Nacional Integrado de Cuidados, 2019, 380 or. Erref.: 546517.

Dokumentu honetan, Europako eta Amerikako hainbat herrialdetan mendetasun-egoeran dauden pertsonentzako zerbitzuen esparruan zabalduko kalitatea arautzeko eta kudeatzeko eredu azterketa sakona jasotzen da, eta arreta berezia jartzen da adinekoentzako egoitza-zerbitzuetan. Gainera, eredu horiek beste talde hartzaile batzuei nola aplikatzen zaizkien aztertzen du, hala nola desgaitasuna duten adingabeei eta helduei, bai eta beste zerbitzu batzuetan ere, eguneko edo etxeko arretan, adibidez. Ildo horretan, azterketaren helburua kalitatea kudeatzeko sistema horiek inplementatzeko erabiltzen dituzten lan-tresnak eta -metodoak ezartzea da —hala nola, jarduteko neurriak, informazio publikoa emateko neurriak edo egiaztatze eta ziurtatzeko ereduak—, haien antolamendugaitasunak eta aurrera eramaten dituzten politikak antolatze moduak zehaztuz. Azkenik, deskribatutako esperientzia nazionalen zeharkako irakurketa batetik abiatuta, obrak kalitatea ziurtatzeko eta kudeatzeko eredu bat eraikitzearen kontuan hartu behar diren funtsezko elementuak jasotzen ditu, baita eskura dauden aukera desberdinak eta horietatik espero daitezkeen ondorioak ere.

Nola finantzatu da mendekotasunaren arreta?

Barber, S. L. *et al.*
Pricing long-term care for older persons.
 Kobe, Organización Mundial de la Salud;
 Organización para la Cooperación y el
 Desarrollo Económicos, 2021, 374 or.
 Erref.: 566692.

Iraupen luzeko zainketen finantzaketa publikoaren helburua da zerbitzuetarako sarbidea bermatzea, haien kostua familientzat mugatzea eta arreta komunitarioa indartzea, behar ez diren ospitaleratzeak saihesteko. OMEk argitaratutako txosten horrek deskribatzen du nola finantzatzen diren hainbat herrialde aberatsen —besteak beste, Espainiaren— mendekotasuna artatzeko sistemak, nola zehazten diren zerbitzuak doan eskuratzeko irizpideak eta nola finkatzen diren horien prezioak ordainketa partekatuaren kasuan. Azterlanak gomendatzen du iraupen luzeko zainketek finantzaketa egonkorra eta independentea izatea, azken horrek gizarte-zerbitzuen eta osasun-zerbitzuen arteko koordinazio-arazoak ekar ditzakeen arren. Koordinazioa ere funtsezkoa da mendekotasuna artatzeko sistemek zatikatzeke duten joerari aurre egiteko. Joera hori, administrazio-maila eta hornitzaileen ugaritasunetik dator. Azkenik, ordainketa-mekanismoei eta prezioak finkatzeko mekanismoei buruzko ebaluazioen eskasia aipatzen du dokumentuak, sistema horien kalitatea eta eraginkortasuna hobetzeko oztopo gisa; izan ere, kostuaren eraginari buruzko informazio zehatza behar dute zaintzari buruzko erabakiak hartzerakoan.

Mendekotasunaren zaintza informala Europan

Ecorys
Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU.
 Luxemburgo, Oficina de Publicaciones de la Unión Europea, 2021, 199 or. Erref.: 570645.

Hiru dira azterlan honen helburuak: Europar Batasunean zaintza informala ezagutzea, zaintza hori ematen duten pertsonen kopurua eta profila identifikatzea eta, azkenik, zaintza informalarik lotutako banakako eta estatuko kostuak kalkulatzeko. Eskuragarri dauden datuen arabera, 18 eta 74 urte bitarteko Europako biztanleriaren %12tik %18ra bitartean zaintza informala ematen du gutxienez astean behin, baina zehaztu behar da zaintza informalaren %80 inguru urtebete baino gehiago luzatzen dela. Modu informalean zaintzen duten pertsona gehienak emakumeak dira (%59), eta astean 16 ordu ematen dituzte batez beste zeregin horretan. Zaintza informala zaintzari eskainitako zenbaketa orokorraren %80 izango litzateke, eta haren diru-balioa 2018ko Europar Batasuneko aurrekontuaren %2,7 ingurukoa izan liteke. Txostenak, era berean, zaintza informalaren ondoriozko diru-sarreraren murrizketa kuantifikatzen du (enpleguari partzialki edo erabat uko egiteagatik): 45 eta 65 urte bitarteko emakumeek batez beste 18.000 euro galtzen dituzte urtean, edo 100.000 euro inguru sei urtean.

Paradigma berria iraupen luzeko zainketetarako

Rodríguez, P. *et al.*
La atención integral y centrada en la persona. Fundamentos y aplicaciones en el modelo de apoyos y cuidados. Madrid, Tecnos, 2022, 408 or. Erref.: 581986.

1980ko hamarkadaren hasieran, mendebaldeko herrialdeak trantsizio soziodemografikoko prozesu bizkorra bizitzen hasi ziren, biztanleriaren zahartze nabarmenagatik eta emakumeak lan-merkatuan masiboki sartzeagatik. Eskariaren eta zainketa-eskaintzaren arteko desorekaren ondorioz, iraupen luzeko zainketak arrisku sozial berritzaletzat hartu ziren, eta horiek ulertzeko eta jorrazteko modua eraldatzea eskatzen zuten. Testuinguru horretan, mendekotasuna zaintzeko paradigma alternatibo bat sortu zen, arreta integrala eta pertsonarengan zentratua, eta ikerketek diote hori dela erronkari erantzuteko egokiena. Monografia hori, lehen mailako espezialisten talde batek idatzia, gai horri buruz gaztelaniaz argitaratutako eskuliburu osoa izango da ziurrenik. Lanaren hasieran, ereduaren oinarri kontzeptualak eta etikoak, oinarri zientifikoak eta esparru juridikora egindako translazioa xehatzen dira. Hurrengo bi atalak, hurrenez hurren, arreta integratuaren eta pertsonarengan oinarritutako arretaren funtsezko kontzeptuen inguruak dira. Laugarren zatia antolaketari, giza baliabideei eta ereduaren kostuei buruzkoa da, eta liburuak jardunbide egokiak biltzen dituen eranskin bat ixten du.

B

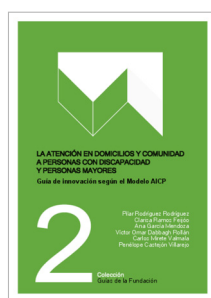
BALIABIDEAK

8 IGIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

Etxeko eta komunitateko arreta hobetzeko jarraibideak

Rodríguez, P. et al.

La atención en domicilios y comunidad a personas con discapacidad y personas mayores. Guía de innovación según el Modelo AICP. Serie: Guías de la Fundación Pilares para la Autonomía Personal, 2. zk. Madrid, Fundación Pilares, 2017, 202 or. Erref.: 524947.

Gaur egungo arreta-sistemek ez diete erantzuten —ez behar bezala, ez modu jarraituan— zaintza luzea behar duten pertsonen premia aldarokorrei, ez eta haien familien beharrei ere. Horretaz gainera, zaintza horiek planifikatzen direnean, askotan ez dira kontuan hartzen hartzaileen lehentasunak; izan ere, beren etxea eta ohiko ingurunea uzteko konbentzitzen dituzte

maiz, eta horrek murriztu egiten du haien bizi-kalitatea. Gida horren helburua da pertsona ardatz duen arreta integralaren eredua ezagutaraztea, bai eta dituen abantailak azaltzea ere, laguntza komunitarioari dagokionez. Ikuspegi horrek kasuen kudeaketa individualizatua sustatzen du, hartzaileak zainketa ardatz hartuko dituen, eta, hartara, jasotzen dituzten zerbitzuen benetako baterako ekoizle bihurtuko dira. Helburu hori praktikan ipintzeko, bederatzirratseko metodologia bat iradokitzen da, baita beharrak ebaluatzeko, baliabideak diseinatzeko eta aplikazioa koordinatzeko teknikak eta tresnak ere. Liburuaren oinarri dira, alde batetik, ereduen kostu-efizientzia ziurtatu duen literatura zientifiko luze-zabala, eta, bestetik, Cuidamos Contigo proiektuak lortutako emaitza onak —liburukia argitaratu duen Autonomia Pertsonalerako Pilares Fundazioak bultzatua da proiektu hori—.

Udalerri zainzailearen eredu-proposamena

Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social
Model de municipi cuidador. Serie: Projectes Transformadors, 19. zk. Barcelona, Diputació de Barcelona, 2023, 116 or. Erref.: 583622.

Mendekotasun-, kalteberatasun- eta bakardade-egoeren egungo hazkunderaren testuinguruan, bai eta emakume zainzaileek gizarte-eta genero-desberdintasunen

ondorioz jasaten duten denbora-pobreziaren eta gaitortasunaren testuinguruan ere, Bartzelonako Diputazioak egindako dokumentu honek gida bat izan nahi du komunitatean zaintza-sistema berri baterantz aurrera egiteko. Zainketa-lan egokia sustatzeko Lanaren Nazioarteko Erakundeak emandako gomendioen ildotik, udalerri zainzailearen eredu hori estrategia integral eta zeharkako gisa planteatzen da, zainketak ikuspegi feminista eta komunitario batetik berrantolatzeko, udal-agenda politikoaren erdigunean kokatzeko. Proposamen honetan definitutako ardatzen, helburuen eta jardueren helburua zaintzaren balio sozial, ekonomiko eta politikoa ikusaraztea eta aldarrikatzea da, zaintzaren familia-karga murrizteko eta erantzukizuna erakunde publikoetara lekualdatzeko. Gainera, dokumentuak zaintzarako udal-estrategien adibide zehatzak eskaintzen ditu estatuan eta nazioartean, eta eredu horren inguruko eztabaidan parte hartu duten zortzi udalerriek implementatutako proiektuak deskribatzen ditu.

Zainketei buruzko datuen irekierarako gida

Guía de apertura de datos para los cuidados. Open Data Charter, 2024. Ref. 594060.

Open Data Charter buru duen ekimen honen helburua da Gobernuak garapen ekonomikoaren ikuspegitik zainketak ikusarazi eta ebaluatzeko tresna bat sortzea. Horren barruan sartzen da lurralde batean modu formalean zein informalean egiten den zainketa-lana aitortzea, zainketa horiek zenbat pertsonak behar dituzten eta zer zainketa moda behar dituzten zehaztea, zaintzarako instalazioen, programen eta azpiegituren eskaintza identifikatzea, eta lan horiek egiten dituzten lan-baldintzak eta profesionalizazio-maila ebaluatzea.

Gidak 36 adierazle ditu, hiru dimentsiotan banatuta (testuingurua, eskaria eta eskaintza), eta, aldi berean, lau

interes-taldetan biltzen da: haurrak eta nerabeak, desgaitasuna duten pertsonak, adineko helduak eta zainzaileak. Tresna honen oinarrian daude 2021ean Buenos Aires Hiriko Zaintzaren Adierazleen Sistemaren ezartzea Hiri Autonomoko Gobernuaren eskutik, bai eta Mexiko Hiriko Zaintzaren Adierazleen Sistema inplementatzea ere, hiri horretako Gobernuak 2023an gauzatu zuena. Proiektu biek Open Data Charterren eta tokiko erakundeen laguntza izan zuten, baita zainketa ekonomian adituak diren pertsonen laguntza ere.

Pertsona adinduentzako zaintza integratua

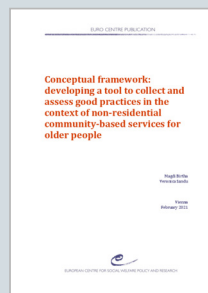

Integrated care for older people. Guidelines on community-level interventions to manage declines in intrinsic capacity. Geneva, Munduko Osasun Erakundea, 2017, 60 or. Erref.: 530478.

Osasunaren Munduko Erakundearen testu honek gidalerroak proposatzen ditu pertsona adinduen berezko

gaitasunen beherakada modu integratu batean eta arlo komunitarioan artatzeko. Izan ere, lehen-mailako arreta zerbitzuetan eta kliniketan gaitasun fisiko eta mentalen gainbeherak detektatu ditzakete. Adibidez, ibiltzeko zailtasunak edota giharren indarraren beherakadak identifikatzea erraza da, baina ez da halakorik egiten; gainera, osasun-arloko profesionalak ez dute jasotzen prestakuntzarik edo entrenamendurik ezgaitasunak detektatu eta kudeatzeko. Gidaliburu hau hiru modulutan banatzen da. Batetik, berezko gaitasunen beherakada aztergai hartzen da, eta bertan kontuan hartzen dira mugikortasunaren galera, malnutrizioa, bistari loturiko ezgaitasunak eta entzumenaren galera, ezintasun kognitiboak eta depresio-sintomak. Bigarren moduluak txizaren inkontinentzia edota erorikoak gertatzearen arriskuari kontu hartzen dio, zainketaren mendekotasuna duten sindrome geriatricoen artetik. Hirugarren moduluak zaintzaileak jaso beharreko laguntzak ditu aipamen, eta bi ardatz azaltzen ditu zaintzaileekin egin beharrekoak: sostengurako esku-hartzeak eta zaintzailearen nekea aurreikustea.

Adinekoentzako zerbitzu komunitarioetako jardunbide egokiak

Birtha, M. *et al.*
Conceptual framework: developing a tool to collect and assess good practices in the context of non-residential community-based services for older people. Viena, European Centre for Social Welfare Policy and Research, 2021, 35 or. Erref.: 560770.

Ahal den bitartean, ohiko ingurunean bizitzen jarraitzea ez da Europako adineko herritar gehienek gogokoen duten bizimodua soilik, adin-talde horren autonomia eta ongizatea hobekien zaintzen duena ere bada. Planteamendu hori gauzatzeko, beharrezkoa da adinekoei zuzendutako laguntza komunitarioko egoitzaz kanpoko zerbitzuak ezartzea. Dokumentu honek esparru kontzeptual bat eta arlo horretako jardunbide egokiak identifikatzeko bereziki sortutako tresnak eskaintzen ditu. Txostenaren lehen zatiak adinekoen bizimodu independenteari buruzko oinarri juridiko-politikoak errepasatzen ditu, Europan dauden mota horretako zerbitzuen tipologia bat lantzen du eta ildo horretan erregistratutako joera nagusiak deskribatzen ditu. Bigarren zatiak jardunbide egokiak detektatzeko eta horien transferigarritasuna ebaluatzeko irizpideak iradokitzen ditu, baita zeregin horretan baliagarriak diren bi tresna ere: transferigarritasuna egiaztatzeko orri bat eta esperientziak biltzeko fitxa-eredu bat. Egileen arabera, kalitatezko zerbitzuek ezaugarri hauek dituzte, besteak beste: diskriminaziorik eza, ikuspegi parte-hartzailea eta pertsonengan zentratua, genero-ikuspegia, garrantzia, eraginkortasuna, efizientzia eta iraunkortasuna.

Zainketen Kongresua, zainketen aldeko herri-ituna lortzeko bidean

Azaroaren 15ean eta 16an, Euskadiko Zainketei buruzko I. Kongresua egin zen Donostian, eta mugari izan zen zainketen eredu propio, publiko eta komunitario bat lortzeko bidean. Ekitaldiak gizarte arloko pertsona ugari bildu zituen, eta zainketen inguruko hainbat hitzalditan parte hartzeko aukera izan zuten.

Irekiera instituzionalaren ondoren, Flaviana Teodosiu Europako Batzordeko iraupen luzeko zainketa-taldeko koordinatzailearen inaugurazio-hitzaldiari eman zitzaion hasiera. Hark Zainketen Europako Estrategia aurkeztu zuen. Estrategia horren helburu nagusia Europar Batasun osoan kalitatezko zaintza-zerbitzuak, eskuragarriak eta irisgarriak, bermatzea da, bai eta zainketak jasotzen dituzten pertsonen eta zaintzaile profesional eta informalen egoera hobetzea ere.

Esparru europarrarekin jarraituz, *London School of Economics*-eko José Luis Fernándezek Europako iraupen luzeko zaintza-sistemen azterketa egin zuen, eta hainbat alderdi azpimarratu zituen, hala nola sistemaren funtzioak, finantzaketa edo baliabideak esleitzeko hautagarritasun- eta malgutasun-modalitateak.

Sarrerako hitzaldi horien ondoren, Kongresuakaldi bereko hainbat saio egin zituen zaintza-politikei, trantsizio soziodemografikoari eta Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialak zaintzei egiten dien ekarpenari buruz. Zainketa-politiken kasuan —Euskadiren, Kataluniaren, Akitania Berriaren eta Eskoziaren egungo egoera ezagutzeaz gain—, bertaratuakoei Zainketen aldeko Aliantza Globalaren ikuspegia eta misioa ezagutu ahal izan zuten. Nazioarteko ekimen

hori NBE Emakumeak erakundeak, bultzatutako nazioarteko ekimen bat, gobernuak eta beste gizarte-eragile batzuk biltzen dituen, mundu mailako zaintza-sistemak eraldatzeko helburuarekin, ordaindu gabeko zainketa-lana aintzatetsiz eta balioetsiz, eta zaintzako lanak erantzukidetasun-ikuspegitik birbanatuz. Eusko Jaurlaritza Aliantzako kide da.

Hurrengo azalpena zaintza eredu pertsonalizatuagoa eta komunitarioagoa lortzeko moduari buruzkoa izan zen. Deustuko Unibertsitateko Martin Zuñiga zainketen eredu komunitario baterako gakoei buruz aritu zen. Bertan, komunitateak —Estatuaren, merkatuaren, Hirugarren Sektorrearen eta familiarren agente osagarri gisa— zainketen gizarte-antolaketa duen potentziala azpimarratu zuen. Bestalde, zaintzarekin eta gizarte-zerbitzuen pertsonalizazioarekin lotutako zenbait adibide instituzional aurkeztu ziren:

- Eusko Jaurlaritzako Marian Olabarrietak Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoak aurreikusitako zainketara bideratutako ekimenetako batzuk izendatu zituen;
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Belen Larrionek Gipuzkoako Gizarte Zerbitzuak pertsonalizatzeko gida aurkeztu zuen, non zerbitzu pertsonalizatuagotara igarotzeko elementuak eta gomendioak jasotzen diren; eta
- Amurrioko Udaleko Ana Izquierdok zainketen ikuspegitik udal ekintzaren autoebaluazio-prozesua ezagutarazi zuen.

Kongresuaren lehen egunari amaiera emanaz, bi saio paralelok komunitateko eta egoitza-eremuko zainketak izan zituzten ardatz.

Eusko Jaurlaritzako Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako sailburu den Nerea Melgosak hasiera eman zion bigarren jardunaldiari, zaintzaren aldeko herrialde-itun baterako oinarriak aurkeztuz, zainketen eredu propio, publiko eta komunitario baten inguruan.

Zainketen gizarte-antolamendua eraldatzen aurrera egiteko ardatzen artean, honako hauek daude:

- Zainketa politika integrala, prebentiboa, sektore artekoa eta inklusiboa bultzatzea.
- Erantzukizun publikoko zaintzak familiarekiko duen pisua handitzea, komunitatean arreta indartuz.
- Egoitza-zentroak eraldatzea, ingurunera irekitako etxe eta komunitate gisa ulertuta.
- Zaintza-eredua aldatzen laguntzen duten proiektu pilotuak garatzea, ebaluatzea eta eskalatzea.
- Haurren eta familien politikak eta migrazioak sustatzea, genero-ikuspegiarekin eta ikuspegi interseksionalarekin bat etorriz.
- Eremu soziosanitarioak, gizarte- eta hezkuntza-eremuak eta gizarte- eta bizitegi-eremuak sustatzea, komunitatean zaintzak erraztuko dituzten genero-ikuspegiko neurriak hartuz.
- Kontziliazio erantzukidea sustatzea, enpresekin lankidetzan.
- Zaintzaileei laguntzeko neurriak ezartzea.
- Zaintzaileen estatutu bat egitea, haien eskubideak sistematizatzen, zehazteko eta zabaltzeko, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunean eraginez.
- Lidergo publikoa gizarte-ekimeneko erakundeekin eta beste eragile batzuekin lankidetzan.

Sailburuaren hitzaldiaren ondoren, zaintzaileei, senideei, profesionaleri eta zainduerari hitza eman zitzaion. Horiek, beren esperientziatik, adierazi zuten zer den zaintza ona, eta zein zailtasun eta muga identifikatu dituzten zaintza-lanei dagokienez. Espazio horretan gehien aipatu ziren terminoak errespetua, empatia eta jarrera proaktiboa izan ziren; zailtasun nagusiak, berriz, alderdi burokratikoak eta zerbitzu eta prestazioen eta zaintzaileentzako prestakuntzaren ezagutzarik eza izan ziren.

Hurrengo saioetan gai hauek jorratu ziren aldi berean: zainketa-lanen desfamilizazioa eta desfeminizazioa, gizarte-zerbitzuen ebaluazioaren eta berrikuntzaren kalitatea eta sustapena, eta zainketen iraunkortasuna ikuspegi etiko eta ekonomiko batetik.

Kongresua amaitzeko, bi jardunaldi horietan aurkeztutako ideia nagusietako batzuk laburbildu ziren —erreferentziako dokumentuan eskuragarri dauden ondorioak, ekitaldiaren *graphic recording* delakoarekin batera—: zainketen zeharkako ikuspegia eta ikuspegi interseksionala, berritzeko lankidetzan aritzearen garrantzia, lidergo publikoa edo komunitatearen ezaugarri potentzialak (prebentzioa, hurbiltasuna, pertsonalizazioa eta parte-hartzea). Honela, Lide Amibilia Eusko Jaurlaritzako Gizarte Politiketako sailburuordeak amaitutzat eman zuen Euskadiko Zaintzei buruzko I. Kongresua. ●

ERREFERENTZIA

Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. **Aurrera goaz elkar hobeto zaintzeko.** Vitoria-Gasteiz, Gobierno Vasco, 128 or., 2024

Barcelona Ciutat Cuidadora

Zainketen hornidura publikoan egindako ibilbide luzean oinarrituta, 2015ean Bartzelonako Udalak hiriko zaintza-eskaintza eta -eskaria aztertzea erabaki zuen. Ekimen aitzindaria zen; izan ere, udalak bultzatu zuen, tokiko mailan planteatu zen eta ikuspegi feministatik landu zen, zaintzaren demokratizazioarekin eta genero-justiziarekin lotuta. Hiriko zainketen **diagnostiko** bat egitea hainbat dokumentu programatikoren oinarri izan zen, eta horien artean aipatzekoa da **Zainketen Demokratizaziorako 2017-2020 Gobernu Neurria**, zainketen demokratizazioarekin lotutako zerbitzu, programa eta ekintzen mapa biltzen duena.

Neurri horren helburu nagusia da "gure gizartean zaintza nola antolatuta dagoen adierazten duten harreman sozial, ekonomiko eta instituzionalak eta iruditeriak eraldatzea". Gainera, "pertsonek guztiek zerbitzuaren kalitatea eta unibertsaltasuna bermatuko duten baldintzetan zaindu eta zaindu ahal izatea bermatzea" proposatzen da. Horretarako, lau lan-helburu ezartzen ditu: alde batetik, zaintzaren zentraltasuna eta zeregin horren erantzukizuna sozializatzea, helburu enborreko gisa; eta, bestetik, sexuaren, adinaren, jatorriaren eta gizarte-klasearen arabera lanaren gizarte-banaketa ezabatzea, zaintzaren hornitzaileak eta hartzailak ahalduntzearekin batera, zeharkako helburu gisa.

Barcelona Ciutat Cuidadora programak haur eta nerabeei, mendekotasuna duten helduei, adinekoei, pertsona eta familia zaintzaileei, zaintzaile profesionali eta, oro har, herritarrei zuzendutako zerbitzu eta programa ugari biltzen ditu. Hauek dira proiektu handinahi eta berritzaileenak:

- **Espacio Barcelona Cuida:** udal-erreferentziazko zentroa zaintzaren arloan, eremu horretako tokiko baliabideak ikusaraztea eta herritarren eskura jartzea bilatzen duena.
- **Vila Veïna:** zainketei buruzko informazioaz eta orientazioaz gain, topaketa-espazioak eskaintzen ditu; prestakuntza-jarduerak, osasunaren eta aisialdiaren sustapena; laguntza-taldeak; atsedeen eta umezain-zerbitzuak; zaintzaileak kontratatzeke aholkularitza juridikoa; zainketa-sektoreko lan-eskubideei eta -betebeharrei buruzko informazioa, eta ikuspegi kolektiboko zaintza-proiektuetarako laguntza. Hamasei zentrok osatzen dute, eta hiriko hamar barruti baino gehiago hartzen dituzte.
- **Tarjeta Cuidadora:** gaixotasuna duten pertsonak, adinekoak, mendetasun-egoeran dauden pertsonak eta desgaitasuna duten pertsonak zaintzen dituztenei zuzendutako banakako baliabideak eskuratzeko doako egiaztagiria.
- **Concilia:** umezainen udal-zerbitzua, doakoa, lana eta familia bateragarri egiten laguntzeko.

ERREFERENTZIAK

Ayuntamiento de Barcelona. **Ciutat Cuidadora**.

Ezquerria, S. y Mansilla, E. **Economía de les cures i política municipal: cap a una democratització de la cura a la ciutat de Barcelona**. Barcelona, Ayuntamiento de Barcelona, 2018, 148 or. Erref.: 577090.

Regidoria de Feminismes i LGTBI Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum. **Mesura de Govern per una Democratització de la Cura 2017-2020**. Barcelona, Ayuntamiento de Barcelona, s. f., 36 or.

Rural Care

Rural Care Gaztela eta Leongo Gizarte Zerbitzuen Gerentzia buru zuen proiektu pilotu europar bat zen, 2020tik 2023ra bitartean Tierra de Campos eskualdeko bi udalerritan garatu zena. Zaintza soziosanitario integratuak eta iraupen luzekoak eskaini nahi zizkien biztanle gutxiko landa-eremuetan bizi diren adinekoei, eta, horretarako, haien balioak, nahiak eta lehentasunak errespetatu nahi zituen, etxean jarraitzea errazteko azken helburuarekin. Horrela, biztanle gutxiko landa-eremuetan mendekotasuna zaintzeak berezko dituen erroen heldutasun zientifikoa, hau da, irisgarritasunari, eskuragarritasunari, kalitateari eta iraunkortasunari.

Ekimenean hurbileko laguntza-sistema bat diseinatu, inplementatu eta ebaluatu zen. Sistema horretan, lurralde-maila desberdinetako (tokikoa, eskualdekoa, estatukoa) eragileek parte hartzen zuten, bai publikoek, bai hirugarren sektorekoek, eta kasuen koordinatzaileak funtsezko zeregina betetzen zuen baliabideak kudeatzeko eta erabiltzaile bakoitzari egokitzeko orduan. Zaintzak

etxean jasotzeko eskubidea; bizitza pertsonalaren proiektuan oinarritutako arreta; ikuspegi komunitarioa, prebentiboa eta proaktiboa; erabiltzaileen ahalduntzea; eragileen arteko koordinazio integrala eta finantzaketa pertsonalizatua eta egokitua izan ziren Rural Careren oinarritzko printzipioak.

Proiektuaren ebaluazioa kontrol-taldearekin egindako metodologia esperimental baten bidez egin zen. Metodologia horrek Rural Careren komunitate-arreta bizitegi-eremuan emandakoarekin alderatzen zuen. Lortutako emaitzek agerian uzten dute:

- Iraupen luzeko zaintza komunitarioen bideragarritasuna landa-eremuetan.
- Jasotako arretarekiko ongizate- eta gogobetetze-maila handiagoak.
- Programaren eraginkortasuna, bai Administrazioarentzat, bai erabiltzaileentzat.
- Erabiltzaileen parte-hartze sozialaren maila handiagoa.
- Bizkortasun handiagoa laguntzak mugitzean, erabiltzaileen beharrak detektatu ondoren.

ERREFERENTZIAK

Gerencia de Servicios Sociales de Castilla y León. **Rural Care (ficha de proyecto I).**

Gerencia de Servicios Sociales de Castilla y León. **Rural Care (ficha de proyecto II).**

Gerencia de Servicios Sociales de Castilla y León. **Rural Care (sede electrónica).**

Fresno Consulting. **Informe final de evaluación.** S. I., Junta de Castilla y León, 2023, 109 or. Erref.: 589735.

Euskadiko iraupen luzeko zainketen eremuko lurralde-estrategiak

Eusko Jaurlaritzak, hiru foru-aldundiek eta Euskadiko hainbat udalek eta toki-erakundek, osasun-sistemarekin lankidetzan, trantsizio-politikak ezarri dituzte iraupen luzeko zainketen esparruan. Estrategia, plan eta ekimen berritzaileak dira, mendekotasunaren arretarako sistema aldatzeko gai direnak, dituen erronka soziodemografiko eta teknologikoetara egokitzeko. Arreta-piramidean aldaketak eragiteko diseinatuta daude, arreta publikoa ikuspegi komunitarioarekin indartuz lehen eta bigarren mailako gizarte-zerbitzuen artean, gizarte-zerbitzuen eta osasun-zerbitzuen artean, eta sektore publikoaren eta iraupen luzeko zaintzetan inplikaturako gainerako eragileen artean, hala nola, hirugarren sektore sozial, komunitate eta familiekin lankidetzan.

Gipuzkoa Zaintza Lurraldea 2030

Iraupen luzeko Zaintzetarako Gipuzkoako Lurralde Estrategiaren (Gipuzkoa Zaintza Lurraldea 2030) helburua da arreta soziala, sanitarioa eta soziosanitarioa integratzen duten tokiko zaintza-ekosistemak dinamizatzea, sistematizatzea, ebaluatzea eta eskalatzea. Helburua da Gipuzkoa zaintzen duen lurralde bihurtzea, zerbitzuetan oinarritutako arreta- eta zaintza-eredu baten urratsa bultzatuz, pertsonak ardatz dituen eredu baterantz, komunitatearen parte-hartzearekin. Prozesu hau, herri-administrazioen hiru mailen (tokikoa, forala eta autonomikoa) eta sektore publiko, pribatu, irabazi-asmorik gabekoen eta akademikoen (helize laukoitza) arteko lankidetzan oinarritzen da, *reference sites* ereduari jarraiki.

2030erako Lurralde Estrategiak printzipio hauek ditu oinarri: arreta pertsonalizatzea, bizitza osoko zainketen kontinuuma, etxeko zaintza eta laguntza komunitarioa, prebentzioa, elkarlaneko gobernantza, esperimentazioa eta ebaluazioa. Bost erronka ditu: pertsonen zentraltasuna, arreta- eta zaintza-ereduak, sistemen gobernantza, ekosistemen iraunkortasuna eta ebaluazio sistemiko eta sistematikoa. Estrategiak honako hauek dakartza: a) tokiko arreta- eta zaintza-ekosistemak sortzea eta bultzatzea, zaintza-ekonomia garatzeko tokiko eragileen lankidetzan oinarrituta; b) etxeetan eta egoitzetan esperientzia pilotuak diseinatzea eta ezartzea; eta c) tokiko gaitasunak garatzeko planak diseinatzea eta ezartzea, ekosistemak kudeatzeko eta esperientzia pilotuetan sortutako berrikuntzen iraunkortasuna bermatzeko. Horren

ondorioz, Estrategiak honako hauetan oinarritutako ikaskuntza sortzen du: esplorazioa (arazoen diagnostikoa eta egituraketa), esperimentazioa (proiektu esperimentalak eta erabiltzaileek testatzea), ebaluazioa (sistematizazioa eta eraginaren analisia) eta eskalatzea (modelizazioa eta transferentzia).

Orain arte, ekosistema mota horiek Gipuzkoako hamalau udalerritan ezarri dira (Aretxabaleta, Arrasate, Azpeitia, Donostia, Elgoibar, Errenteria, Hernani, Legorreta, Lizartza, Oiartzun, Pasaia, Urretxu, Usurbil eta Zestoa), eta Pasaia da ibilbide luzeena duena eta ebaluatu den lehena. Eusko Jaurlaritzak tokiko ekosistema horien dinamizazioa, sistematizazioa, ebaluazioa eta eskalatzea bultzatuko ditu, eta horietan testatutako tresna batzuk Euskal Autonomia Erkidegoko gainerako lurraldeetan eskuragarri jarriko dira, kasuan kasuko administrazio publikoekin lankidetzan.

Bizkaiko Iraupen Luzeko Zainketen Trantsizio Plana

Plan honen bidez, Bizkaiko Foru Aldundiak zaintza luzeen pertsonalizazioan aurrera egin nahi du, aniztasunari eta laguntza behar duten pertsonen behar, itxaropen eta lehentasunen bilakaerari erantzunez, dela etxean, dela egoitza-zentroetan. Planak lau proiektu eragile biltzen ditu:

- etxeTIC: etxeko zainketei laguntzeko doako zerbitzua da, eta familia-ingurunean zaintzeko prestazioa jasotzen duten mendetasun-egoeran dauden pertsonen zein zaintzaileei zuzenduta dago. Etxeko zainketen ekosistemari laguntzeko banakako

plan bat eginez, prestazio presentzialak (zentro propioetan) eta telematikoak (etxean, gailu teknologikoen bidez) eskaintzen ditu.

- Bizikidetzak-unitateak: gehienez ere 25 erabiltzailez osatutako taldeak sortzen dira, eta horien helburua da egoitza-zentroak pertsonalizatzea, beharrian, itxaropen eta lehentasun indibidualak egokitzea (denborarekin aldatu egiten dira) eta komunitatera irekitzea sustatzea.
- Erreferentziazko eskualde-zentroak: osasun-sistemeekin lankidetzan, zerbitzu soziosanitario espezializatuak eskaintzen dituzte, zaintzak, esku-hartze prebentiboak, errehabilitazio-esku-hartzeak edo sendatze funtzionaleko esku-hartzeak behar dituzten pertsonen, instituzionalizatuak zein ez diren, arreta hobetzen dietenak. Gainera, asistentzia-sare osorako erreferente gisa erabiltzen dira, egoitza-zentro guztiei aholkularitza eta laguntza emateko laguntza espezializatuko taldeekin.
- Eremu soziosanitarioko profesionalen prestakuntza: profesionalen kualifikazioa hobetzea, bereziki bizitegi-sektorean, funtsezkoa da arreta pertsonalizatuagoa lortzeko, iraupen luzeko zainketa-eredu berri baterantz aurrera egiteko eta kalitatezko enplegu-aukerak sortzeko.

eskainiz. Etxean Bai erreferentzia-zentroa diseinatu eta abian jartzea da plan horren ekimen nabarmenetako bat. Gaur egun, Arabako Gurutze Gorriarekin hitzartutako proiektu pilotu gisa garatzen ari da. Esperientzia urtebetez luzatuko da, eta beren etxeetan bizi diren 50 erabiltzaile artatzen ditu, baita haien senide eta zainketa profesionalak ere. Onuradun nagusiak hiru profiletakoak dira: 2. edo 3. mailako mendetasuna duten 65 urtetik gorakoak, gutxienez % 65eko mendetasun-egoera edo desgaitasuna duten 18 eta 65 urte bitartekoak eta gaixotasun mentala eta edozein mailatako mendetasun-egoeran dauden 18 eta 65 urte bitartekoak. Zainketa-ekosistema bat ezartzea aurreikusten da, zaintzari eta autozainketari buruzko orientazio- eta prestakuntza-ekintzak hedatuta. Bestalde, Arabako Foru Aldundiak zainketa tokiko ekosistema pilotu bat ezartzea ere aurreikusi du landa-eremuan, eta, horretarako, Eusko Jaurlaritzaren laguntza izango du. ●

REFERENCIAS

Departamento de Empleo y Políticas Sociales. **EAEko Gizarte-Zerbitzuen II. Plan Estrategikoa 2023-2026 / II Plan Estratégico de Servicios Sociales de la CAPV 2023-2026.** Vitoria-Gasteiz, Gobierno Vasco, 179, 170 or., 2023. Erref.: 589144.

Etxean Bai plana (Araba)

Arabako Foru Aldundiak Etxean Bai plana prestatu du, adinekoek beren etxeetan bizitzen jarrai dezaten ahalik eta denbora gehien, laguntza dibertsifikatuak eta moldakorak

2024 IMAIATZA

GZ

GIZARTERATUZ
monografikoak

Edukiak

SIIS GIZARTE INFORMAZIO ETA
IKERKETA ZERBITZUA

Argitalpena

BEHATUZ. GIZARTE ZERBITZUEN
EUSKAL BEHATOKIA

Diseinua, ilustrazioa eta maketa

Concetta Probanza

Lizentzia

Dokumentu honek Creative Commons
Aitortu-EzKomertziala 4.0 Nazioarteko Lizentzia du

BEHATUZ
GIZARTE ZERBITZUEN
EUSKAL BEHATOKIA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA
DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES